

**ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ**  
*(за матеріалами інтернет-версій друкованих ЗМІ  
та онлайн-медіа)*

23.09.2025

**Зміст:**

*(натисніть на заголовок для переходу на текст)*

**Вшанування пам'яті**

[Вечірній Київ. – 2025. – 22 вер. У столиці біля бібліотеки для дітей відкриють ще один камінь спотикання. – Катаєва М.](#)

**Театр**

[Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 22 вер. «Мами»... Вистава великого болю. – Самборська Ю.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 23 вер. У Кам'янці-Подільському відбудеться театральний фестиваль «Комора». – Інф.](#)

[Українська літературна газета. – 2025. – 23 вер. 55-й Всеукраїнський фестиваль «Вересневі самоцвіти» розпочався в Кропивницькому. – Інф.](#)

**Музика**

[Укрінформ. – 2025. – 19 вер. Євген Станкович, композитор: «Українську авангардну музику цінують за кордоном». – Самченко В.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 22 вер. Перший концерт Ukraine-Europe Piano Festival пройшов у Берліні. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 22 вер. У Львові відбувся гала-концерт переможців фестивалю «Червона рута – 2025». – Інф.](#)

[Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 22 вер. Такого крену культури в бік Москви, як колись, вже не буде – художній керівник фестивалю «Червона Рута – 2025». – Москаленко Ю.](#)

**Візуальні мистецтва**

[Укрінформ. – 2025. – 22 вер. У Харкові на стінах пошкодженої обстрілами школи втілили стрит-артпроект. – Інф.](#)

**Культура та мистецтво для людей з інвалідністю**

[Укрінформ. – 2025. – 22 вер. У Києві відбувся концерт на підтримку інклюзії та безбар'єрності. – Інф.](#)

[Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 22 вер. В Україні вперше відзначають День Метеликів: подія присвячена паліативним дітям. – Наріжна В.](#)

[Вечірній Київ. – 2025. – 22 вер. «Година тиші» у магазинах: у Києві закликають бізнес створювати комфортні умови для людей з особливими потребами. –](#)

Божок С.

Укрінформ. – 2025. – 20 вер. Надія Бабій та Олег Чуйко, керівники проєкту «Людина Крилата»: «Разом із нами незрячі можуть відкривати для себе спадщину України». – Дружук І.

### **Література**

Укрінформ. – 2025. – 22 вер. На Франкфуртському книжковому ярмарку Україна представить програму «Доповнення». – Інф.

Укрінформ. – 2025. – 22 вер. Зустрічі з письменниками та перформанси: у Житомирі відбувся книжковий форум «Відсіч. Без бар'єрів». – Інф.

Вечірній Київ. – 2025. – 22 вер. Літературний врожай: на ВДНГ пройде фестиваль «Книжкова країна». – Катаєва М.; NV. – 2025. – 22 вер. Книжки осені. Що шукати на фестивалі «Книжкова країна». – Інф.

### **Музейна справа**

Український тиждень. – 2025. – 22 вер. Архангел Михаїл в історії та культурі: виставка. – Петренко-Цеунова О.

### **Охорона культурної спадщини**

Укрінформ. – 2025. – 22 вер. У Чернівецькому університеті відкрили відреставровану Мармурову залу. – Інф.

Укрінформ. – 2025. – 22 вер. На Сумщині почали маркувати пам'ятки культурної спадщини «Блакитним щитом». – Інф.

### **Релігія**

Укрінформ. – 2025. – 23 вер. Президент і Вселенський Патріарх Варфоломій обговорили шляхи досягнення миру та розвиток церкви в Україні. – Інф.

### **Нацменшини. Закордонні українці**

Укрінформ. – 2025. – 22 вер. Сибіга зустрівся з українською громадою у Нью-Йорку та вручив відзнаки «Бурштинове серце». – Інф.

Укрінформ. – 2025. – 22 вер. У Відні пройшла українсько-австрійська виставка «Між домівками». – Інф.

Укрінформ. – 2025. – 23 вер. В Уельсі відбувся фестиваль українського кіно та культури. – Інф.

Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 22 вер. Особисті речі та життєві історії: у Сент-Ендрюсі відкрили виставку про українців у Шотландії. – Резніченко В.; Укрінформ. – 2025. – 22 вер. У Шотландії відкрили виставку «Нерозривні нитки» про життя українських біженців. – Інф.

\*\*\*

Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 22 вер. Книгу Вірджинії Вулф, яка вважалася втраченою, видадуть у США. – Наріжна В.

### Вшанування пам'яті

Вечірній Київ. – 2025. – 22 вер. У столиці біля бібліотеки для дітей відкриють ще один камінь спотикання. – Катаєва М.

«Один камінь – одне життя: 80 каменів спотикання для Києва» – київська частина міжнародного проєкту Stolpersteine. Його ідея полягає у встановленні в міському просторі меморіальних «каменів» з табличкою, що містить відомості про людину, яка загинула від рук нацистів або врятувалась попри переслідування. 23 вересня на Берестейському проспекті, 25а відбудеться церемонія відкриття Каменя спотикання на честь Праведника Бабиного Яру Петра Четверикова. Це перше з чотирьох відкриттів цієї осені у межах нового етапу проєкту. Протягом вересня – жовтня в столиці встановлять ще три камені, а також розпочнеться дослідницька робота над шістьма новими біографіями. Проєкт ініційований Посольством Німеччини у Києві і реалізований УЦВІГ у співпраці з ГО Київський освітній центр «Простір толерантності» та КМДА. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/117679/>

### Театр

Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 22 вер. «Мами»... Вистава великого болю. – Самборська Ю.

У розлогій статті – про нову виставу Рівненського обласного академічного музично-драматичного театру, якою вони відкрили 86-й театральний сезон. Інсценізацію тексту «Мами» письменниці Марія Матіос виконала режисерка Анжеліка Чорнойван за ретельними настановами самої авторки. Авторка зазначає: «Класично на перші покази вистав, так звані допрем'єрні, театри запрошують «своїх» людей, і зазвичай це представники ЗМІ, театрознавці, активні блогери та родичі. Рівненський театр на допрем'єрний та закритий показ теж запросив своїх – усю залу театру (майже 500 місць!) заповнили МАМИ, рідні яких загинули або зникли безвісти... У холі театру спеціально до закритого показу та з нагоди прем'єри вистави підготували перфоманс-виставку ікон Богородиць і вишиванок загиблих та зниклих безвісти захисників Рівненщини під назвою «Хай буде тобі за сина»... Історію можна писати як у невловимому моменті гри на сцені, так і в реальному паперовому вигляді. Так вирішили в театрі й започаткували того допрем'єрного показу однойменний проєкт «Книга пам'яті полеглих», вручивши кожній глядачці конверт зі зворотною адресою театру та пропозицією за бажання поділитися історією рідної людини, яку вона втратила. Тож перед одним із майбутніх показів вистави в цьому чи наступних сезонах таку книгу, ймовірно, й буде презентовано...». Наступні покази вистави – 10 та 11 жовтня. Докладно:

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/mami-vistava-velikoho-bolju.html>

Укрінформ. – 2025. – 23 вер. У Кам'янці-Подільському відбудеться театральний фестиваль «Комора». – Інф.

У Кам'янці-Подільському упродовж 25–28 вересня триватиме театральний фестиваль «Комора», у межах якого покажуть 19 вистав. «З радістю представляємо програму 10-го театального фестивалю «Комора». За чотири дні – 19 вистав від театрів з усіх куточків України. 17 вистав гратимуть в Міському будинку культури і дві – в центрі культури та мистецтв «Розмай», – ідеться у повідомленні організаторів фестивалю у Фейсбучі. Докладно про програму заходів:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4039393-u-kamancipodilskomu-vidbudetsa-teatralnij-festival-komora.html>

Українська літературна газета. – 2025. – 23 вер. 55-й Всеукраїнський фестиваль «Вересневі самоцвіти» розпочався в Кропивницькому. – Інф.

У Кропивницькому відбулося відкриття 55-го Всеукраїнського фестивалю театального мистецтва «Вересневі самоцвіти», його гасло – «Від Тобілевичів до сьогодення». Містяни могли відвідати фотозони з реквізитами та декораціями вистав, виставки картин та літератури на театральну тематику тощо. Після відкриття фестивалю у Театрі корифеїв презентували імерсивну виставу «Марко Лукич», прем'єра якої відбулася в 2024 році. Протягом тижня також покажуть вистави «Степовий лірник», «Емігранти», «Бояриня», «Френк Синатра», «За двома зайцями», «Танок з контрабасом» та «Лісова пісня». Докладно:

<https://litgazeta.com.ua/news/55-j-vseukrainskyj-festyval-veresnevi-samotsvity-rozpochavsia-v-kropyvnytskomu/>

### **Музика**

Укрінформ. – 2025. – 19 вер. Євген Станкович, композитор: «Українську авангардну музику цінують за кордоном». – Самченко В.

Євген Станкович – один із найпотужніших українських симфоністів сучасності; автор фольк-опери «Коли цвіте папороть», яку «за «націоналізм» у радянські часи поклали на полицю. Створив шість балетів, кілька опер та написав музику до сотні фільмів, художніх і документальних. Нині під орудою диригентки Наталії Пономарчук записують альбом «Dictum: повний цикл камерних симфоній Євгена Станковича», який охоплює пів століття творчості знакового українського композитора. Видання пропонує інтерв'ю з Євгеном Федоровичем, у якому він ділиться спогадами; розповідає про заплановані прем'єри нинішнього і наступного років; про проєкт «Dictum: повний цикл камерних симфоній Євгена Станковича», який здійснюється завдяки партнерству Національної філармонії України та Культурно-мистецької фундації Dusha UA за підтримки УКФ; про свої твори, які виконує канадсько-американська диригентка Кері-Лінн Вілсон; про те, чи представлена українська музика за кордоном тощо. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4038142-evgen-stankovic-kompozitor.html>

Укрінформ. – 2025. – 22 вер. Перший концерт Ukraine-Europe Piano Festival пройшов у Берліні. – Інф.

У Берліні, в історичній цитаделі Шпандау, відбувся перший концерт у рамках фестивалю Ukraine-Europe Piano Festival. Українська піаністка, лауреатка кількох престижних міжнародних музикальних конкурсів Ліліан Аكوпова виконала твори Йозефа Гайдна та Фридерика Шопена, Левка Ревуцького та Мирослава Скорика. Загалом планується провести 10 концертів, метою яких є знайомити німецьку аудиторію з творами українських композиторів, повідомила агентству ініціаторка проєкту Тетяна Шиліна-Ленк. Вона також є співзасновницею ініціативи UKRAINE.MUSIK.FUTURUM. Ця неприбуткова ініціатива, створена українськими музикантами разом з німецькими меломанами, щоб допомагати зберегти багату спадщину оригінальної української музики та зробити її доступною для широкої німецької аудиторії. Наступний концерт заплановано на 19 жовтня, грати на ньому буде український піаніст, соліст Національної філармонії України Антоній Баришевський. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4039261-persij-koncert-ukraineurope-piano-festival-projsov-u-berlini.html>

Укрінформ. – 2025. – 22 вер. У Львові відбувся гала-концерт переможців фестивалю «Червона рута – 2025». – Інф.

У Львові відбувся гала-концерт переможців XVII Всеукраїнського фестивалю сучасної пісні та популярної музики «Червона рута – 2025», який тривав з 17 по 21 вересня. Фестиваль відбувся вперше під час повномасштабної війни. Захід провели у партнерстві з Рухом опору ССО ЗСУ. Генеральний директор фестивалю «Червона рута» Мирослав Мельник наголосив, що це єдиний в Україні некомерційний фестиваль, для участі в якому учасники не повинні платити вступні внески, всі заходи безоплатні для глядачів. Учасники фестивалю виконували українські пісні і авторські композиції. Головна вимога участі – виконання трьох пісень українською, дві з яких мають бути нові. Тож під час фінальних виступів пролунали близько 500 нових пісень. Докладно про фестиваль:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4039119-u-lvovi-vidbuvsagalakonzert-peremozciv-festivalu-cervona-ruta2025.html>

Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 22 вер. Такого крену культури в бік Москви, як колись, вже не буде – художній керівник фестивалю «Червона Рута – 2025». – Москаленко Ю.

Українська культура навряд чи знову зверне у бік Москви, як це було у минулому. І вагомою причиною цьому є війна, яку проти України веде РФ. Таку думку висловив керівник фестивалю «Червона Рута – 2025» Анатолій Калениченко. Художній керівник «Червоної Руги» додав, що багато людей, зокрема і він, доклали зусиль і робили все, що могли, аби по телебаченню та

радіо звучало українське. А згодом це питання почали врегульовувати й законодавчо. Докладно:

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/takoho-krenu-kulturi-v-bik-moskvi-jak-kolis-vzhe-ne-bude-khudozhnij-kerivnik-festivalju-chervona-ruta-2025.html>

### **Візуальні мистецтва**

Укрінформ. – 2025. – 22 вер. У Харкові на стінах пошкодженої обстрілами школи втілили стрит-артпроект. – Інф.

У Харкові на Північній Салтівці на будівлі школи №165, яка неодноразово обстрілювалася росіянами у 2022 році, художник Віталій Кохан створив роботу «In memoriam усіх нас». Північна Салтівка – один із найбільш постраждалих від обстрілів житлових масивів Харкова, тут немає жодного цілого будинку. Частина будинків довкола школи зараз на реконструкції, якісь – відновити неможливо, поодинокі – вже зараз зносять. Школа, хоч і значно пошкоджена (з одного боку немає стіни, інші стіни понівечені «Градами»), підлягає відновленню. Однак наразі цього не роблять, оскільки діти у Харкові можуть навчатися офлайн тільки у підземних просторах. «Тобто наразі ця будівля у «підвішеному» стані, залишається в такому вигляді, і для нас це якраз хороше рішення для тимчасової роботи. Це не робота, яка має проіснувати вічність. Це робота, яка працює у моменті і запрошує до розмови, до рефлексії», – пояснює співзасновниця платформи культури пам'яті «Минуле / Майбутнє / Мистецтво», кураторка проєкту Катерина Семенюк. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4039287-u-harkovi-na-stini-poskodzenoi-obstrilami-skoli-vtilili-stritartproekt.html>

### **Культура та мистецтво для людей з інвалідністю**

Укрінформ. – 2025. – 22 вер. У Києві відбувся концерт на підтримку інклюзії та безбар'єрності. – Інф.

У Національній філармонії України 21 вересня відбулася концертна презентація міжнародного проєкту «Музика чуттів», повідомило Міністерство культури та стратегічних комунікацій. Концерт об'єднав музикантів з України, Німеччини та Польщі, серед яких – артисти з інвалідністю. Подія стала важливим культурним жестом на підтримку інклюзії, емпатії та подолання видимих і невидимих бар'єрів. «Одним із солістів концерту став всесвітньо відомий німецький валторніст Фелікс Клізер, який народився без рук і грає на інструменті ногами. Його виступ у Києві став дебютом в Україні. Диригував концертом запрошений польський маестро Вінсент Козловський, а виконання забезпечила Liatoshynskyi Capella Національного будинку музики», – йдеться у повідомленні. У програмі вечора також прозвучали твори Вольфганга Амадея Моцарта («Маленька нічна серенада», два концерти для валторни, дивертисмент №3), а також прем'єра нового твору українського композитора Євгена Петриченка «Музика чуттів» на тексти поета Олександра Козинця. Під час концерту т. в. о. міністерки культури та стратегічних комунікацій України Тетяна Бережна вручила державну нагороду художньому керівнику Національного будинку органної та камерної музики України Василю Стасюку.

Його відзначено орденом «За заслуги» I ступеня відповідно до Указу Президента України Володимира Зеленського. Концерт «Музика чуттів» також відбудеться 27 вересня у Львівській національній філармонії. Крім виступів, у межах проєкту заплановані майстер-класи, дискусійні зустрічі та еко-мистецькі акції за участю європейських музикантів. Проєкт відбувся за підтримки Українського культурного фонду та Goethe-Institut Ukraine. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4039214-u-kievi-vidbuvsja-koncert-na-pidtrimku-inkluzii-ta-bezbarernosti.html>

Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 22 вер. В Україні вперше відзначають День Метеликів: подія присвячена паліативним дітям. – Наріжна В.

Вперше відзначають Всеукраїнський День Метеликів 22 вересня. Нову дату запроваджено, аби привернути увагу суспільства до дітей, які потребують особливого догляду. Ініціатором акції стала команда БФ «Місто добра». Там працює також найбільший дитячий хоспіс країни – «Дім Метеликів». Українців закликають у День Метеликів стати «голосом» таких дітей, говорити про захист їхніх прав і щасливого дитинства. Долучитися можна, прикріпивши символічні крила метелика до одягу або публікуючи дописи у соціальних мережах з хештегом #ДеньМетеликів. Компаніям рекомендують змінити логотипи й обкладинки в соцмережах, додавши зображення метеликів у цей день. А всі охочі можуть надсилати власні малюнки на тему комах чи дитячого паліативу. Ці роботи долучать до спеціальної експозиції, а наступного року один із малюнків стане офіційним логотипом Дня Метеликів. У День Метеликів у притулку «Місто добра» організували фестиваль «Метелик Фест». Докладно:

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/v-ukrajini-vpershe-vidznachajut-den-metelikiv-podija-prisvjachena-paliativnim-ditjam.html>

Вечірній Київ. – 2025. – 22 вер. «Година тиші» у магазинах: у Києві закликають бізнес створювати комфортні умови для людей з особливими потребами. – Божок С.

Заступниця голови КМДА Марина Хонда закликала торгові мережі столиці впроваджувати «годину тиші» – спеціальний період, під час якого у магазинах приглушують світло, вимикають гучну музику та скорочують кількість звукових оголошень. Ініціатива спрямована на створення більш комфортного простору для людей із розладом аутистичного спектра, ветеранів, осіб із посттравматичним стресовим розладом, а також батьків із дітьми та людей старшого віку. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/117678/>

Укрінформ. – 2025. – 20 вер. Надія Бабій та Олег Чуйко, керівники проєкту «Людина Крилата»: «Разом із нами незрячі можуть відкривати для себе спадщину України». – Дружук І.

Нещодавно храми Київщини і Прикарпаття отримали тактильні ікони Богородиці, які незрячі люди можуть бачити через дотик рук. Ікони створюють

науковці та студенти Карпатського національного університету ім. Василя Стефаника (КНУВС), об'єднавшись у проєкті «Homo Alatus – Людина Крилата». Тож видання пропонує інтерв'ю з професоркою кафедри дизайну і теорії мистецтва КНУВС, директоркою Центру дослідження стратегій універсального дизайну, докторкою мистецтвознавства Надією Бабій та завідувачем кафедри дизайну і теорії мистецтва КНУВС, доктором мистецтвознавства, професором Олегом Чуйкою, у якому вони розповіли про те, як з'явилася ця ініціатива – проєкт «Людина Крилата»; які новації внесли українські науковці в тифлографіку; про роботу за принципом «Нічого для незрячих без незрячих» та яку історію відкривають чудотворні ікони. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4038247-nadia-babij-ta-oleg-cujko-kerivniki-proektu-ludina-krilata.html>

### **Література**

Укрінформ. – 2025. – 22 вер. На Франкфуртському книжковому ярмарку Україна представить програму «Доповнення». – Інф.

На 77-му Франкфуртському книжковому ярмарку Україна представить програму «Filling in» / «Доповнення», у рамках якої заплановано близько 30 дискусій, презентацій і зустрічей з українськими та іноземними письменниками. З 15 по 19 жовтня Україна візьме участь у Франкфуртському книжковому ярмарку. Національний стенд, організований Українським інститутом книги за підтримки Міністерства культури та стратегічних комунікацій та партнерів, представить понад 300 видань від 38 видавництв. «... Наша мета – заповнити прогалини на європейській культурній мапі: презентувати видання української класики іноземними мовами, відкрити нові виміри нашої літератури та історії, розширити уявлення про українську географію й культурну спадщину», – зазначили в МКСК. У програмі – близько 30 дискусій, презентацій і зустрічей з українськими та іноземними письменниками, серед яких Юрій Андрухович, Галина Крук, Любоко Дереш, Таня Малярчук, Ярина Чорногуз, а також автори перекладів української літератури німецькою мовою. Українську програму також представлять Goethe-Institut та Мистецький арсенал зі спецпроєктами, зокрема каталогами перекладів і тематичними дискусіями. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4039149-na-frankfurtskomu-knizkovomu-armarku-ukraina-predstavit-programu-dopovnenna.html>

Укрінформ. – 2025. – 22 вер. Зустрічі з письменниками та перформанси: у Житомирі відбувся книжковий форум «Відсіч. Без бар'єрів». – Інф.

У Житомирі під час книжкового форуму «Відсіч. Без бар'єрів» 20–21 вересня пройшли зустрічі з українськими письменниками та письменницями, видавцями, науковцями, відбулися перформанси, дискусії, презентації. Про це повідомила Житомирська ОВА. Зокрема, під час форуму відбулася автограф-сесія з письменницею лауреаткою Шевченківської премії з літератури Марією Матіос. У театрі ляльок представили кілька видань про Житомирщину.

Видавництво «Підпільна гуманітарка» презентувало збірку «Покуття. Казки і небилиці», а краєзнавиця Юлія Каплун розповіла про поліські традиції. «Особливо яскравою стала зустріч із командою BANDERAS, яка представила буктрейлери як новий формат популяризації книжок», – зауважили в ОВА. На локації «Територія, де всі свої» відбулися розмови про досвід війни у творчості, презентували інді літературу як культурний тренд та відбулася поетична зустріч «Жіночі голоси війни». Під час дискусії «Сторінки рівності: нові перспективи інклюзивної літератури» Олена Пшенична, Олена Ольховська та гідеса музею в темряві Вікторія Шевчук говорили про книжку як інструмент формування інклюзивного суспільства. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4039013-zustrici-z-pismennicami-ta-performansi-u-zitomiri-vidbuvsja-knizkovij-forum-vidsic-bez-bareriv.html>

Вечірній Київ. – 2025. – 22 вер. Літературний врожай: на ВДНГ пройде фестиваль «Книжкова країна». – Катаєва М.; NV. –2025. – 22 вер. Книжки осені. Що шукати на фестивалі «Книжкова країна». – Інф.

25–28 вересня відбудеться вже четвертий сезон «Книжкової країни». У книжковому ярмарку візьмуть участь близько 100 видавництв, а в програмі – понад 400 подій. Цього разу фестиваль матиме плодову тематику. Територію ВДНГ прикрасять величезними овочами та фруктами й осінніми фотозонами, а свій літературний врожай презентуватимуть близько 100 видавництв, що візьмуть участь у книжковому ярмарку. На гостей чекатимуть «Родинні читання» від українських зірок, спеціальна горор-програма від спільноти «Бабай», професійні дискусії та воркшопи, а також дебют напряду ілюстраторів і художників. Протягом фестивалю відбудуться події професійного спрямування, зокрема розмова про розвиток літературних сцен, про співпрацю бізнесу з видавництвами, дискусія про скептицизм щодо українських авторів, воркшопи щодо роботи з ШІ, а також поради від видавців, як авторам готувати до подання свої рукописи. На «Книжковій країні» діятимуть благодійні ініціативи: БФ «Гуркіт» збиратиме на роботизовані комплекси для 3 Армійського корпусу, «Допомагатор» – на біонічне протезування й інклюзивний одяг, «Лелека – Україна» пропонуватиме книжки за донат для бойових медиків і проводитиме тренінг із такмеду. BGV Charity Fund збиратиме кошти на книги для бібліотек Київщини, а Live Media HUB – книжки для публічних бібліотек у невеликих містечках у рамках ініціативи «Будинок української книги». «Діти героїв» облаштують інтерактивний простір на підтримку дітей загиблих військових, а «СОС Дитячі містечка» покажуть інсталяцію про справжні потреби дітей. Відвідувачам підготували виставки робіт Аліни Гаєвої «Сад життя» і «Сни Целана». Крім того, покажуть фотопроєкт Оксани Боровець «The Shoulders We Stand On» / «На її плечах» – візуальне дослідження жіночої спільності, підтримки та взаємозв'язку. «Культурні сили» презентують програму мистецької репрезентації військових та сектору візуального мистецтва за участю кураторки й культурної менеджерки Каті Тейлор, а також військовослужбовців-митців. Загальна програма матиме фокус-тему «Репетиція майбутнього», що відсилає до Леся

Курбаса і його мистецьких методів, а також порушуватиме питання про ветеранські голоси в культурі. На фестивалі відзначатимуть найобговорюванішу перекладну книжку, що вийшла в Україні з вересня 2024-го по липень 2025-го. Її обрали книжкові блогери. У шортлисті: «Одного разу розбите серце» Стефані Гарбер, «Зайчик» Мона Авад, «Щасливе місце» Емілі Генрі, «Наречена» Алі Гейзелвуд і «Дім на краю світу» Майкл Каннінгем. Нагородження переможців Премії книжкових блогерів відбудеться 27 вересня. Також у статті докладно про найцікавіші події:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/117686/>

<https://nv.ua/ukr/books/knizhкова-krajina-irena-karpa-andriy-lyubka-robert-kiyosaki-6-zahoplivih-knizhok-na-festivali-50546991.html>

### **Музейна справа**

Український тиждень. – 2025. – 22 вер. Архангел Михаїл в історії та культурі: виставка. – Петренко-Цеунова О.

«У Національному музеї історії України відбувається виставка «Хто як Бог?»: образ Архистратига Михаїла в національній історії та культурі». Її анонсували щонайменше рік тому, коли тривала судова тяганина з Музеєм історії Києва за барельєф Архистратига Михаїла, який у XVIII столітті прикрашав Київську міську ратушу на Подолі. Після пожежі 1811 року ратуша згоріла, проте барельєф врятували – певний час він зберігався в будинку міського вайта, потім – у кладовищенській церкві Всіх святих на Щекавиці, а з відкриттям Музею старожитностей і мистецтв він став однією з перших одиниць зберігання. Нині цей барельєф із червоної міді з Михаїлом на повен зріст у бароковому строї і з поверженим змієм – центральний експонат у виставці в НМІУ... Виставка поєднує різні часові пласти та теми, часом – дещо хаотично. Наприклад, у межах одного текстового блоку спершу згадано про Михаїла як козацького покровителя, далі наведено кант у записі початку XX століття, а одразу потому викладено історію Михайлівського Золотоверхого монастиря від заснування й господарювання до сучасної структури комплексу з датами відбудови окремих споруд... Логіку розташування експонатів у вітринах і тематичних вітрин у загальній нарації виставки часом складно зрозуміти, як і доцільність узагальнень чи деталізації... Чимало експонатів присвячені добі Української революції – фаховій темі куратора виставки Олександра Кучерука. Завершує виставку блок, присвячений Революції гідності та сучасній російсько-українській війні (в описах вжито евфемізми на кшталт «північний сусід», «Війна зі злом»)... Задум Національного музею історії України розкривати тяглість української культурної традиції через конкретний образ, присутній в різні історичні епохи, варто підтримувати. Тему такого масштабу, звісно, неможливо вичерпати однією виставкою. А проте побудова виставкової нарації могла б спиратися на цілісну кураторську концепцію, а не лише наявну в колекції музею суму експонатів – від візантійських змієвиків XII століття до заохочувальних відзнак Київського міського голови». Докладно:

<https://tyzhden.ua/arkhanhel-mykhail-v-istorii-ta-kulturi-vystavka/>

### **Охорона культурної спадщини**

Укрінформ. – 2025. – 22 вер. У Чернівецькому університеті відкрили відреставровану Мармурову залу. – Інф.

У Чернівецькому національному університеті відкрили відреставровану Мармурову залу. Це перша масштабна реставрація зали за останні 60 років. Реставрацію здійснили завдяки гранту Посольського фонду США зі збереження культурної спадщини (AFSP) на суму понад 11 млн грн. За даними облради, за ці кошти відновили стелю, склепіння та арки. Роботи тривали кілька місяців і завершилися напередодні 150-річчя університету. «Реалізацію гранту, який університет отримав у 2021 році, тимчасово призупинило повномасштабне вторгнення РФ, однак завдяки зусиллям багатьох фахівців реставраційні роботи вдалося успішно завершити у вересні 2025 року», – додали в обласній раді. Там нагадали, що Чернівецький університет у 2011 році включили до списку світової спадщини ЮНЕСКО. Це сьомий у світі та єдиний в Україні університет, який одночасно функціонує як освітній заклад і має статус пам'ятки. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4039236-u-verniveckomu-universiteti-vidkrili-vidrestavrovanu-marmurovu-zalu.html>

Укрінформ. – 2025. – 22 вер. На Сумщині почали маркувати пам'ятки культурної спадщини «Блакитним щитом». – Інф.

На Сумщині розпочали перший етап маркування пам'яток культурної спадщини міжнародним знаком захисту – «Блакитним щитом». Очільник Сумської ОВА Олег Григоров зазначає: «Вперше в Україні саме в нашій області стартував цей проєкт. На 52 об'єктах – архітектурних спорудах, музеях, архівах, бібліотеках, театрах та релігійних святинях – встановили 173 спеціальні позначки». «Блакитний щит» – це міжнародний символ, передбачений Гаазькою конвенцією 1954 року. Він означає, що об'єкт є культурною цінністю, і його знищення чи пошкодження під час війни вважається воєнним злочином. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4039444-na-sumsini-pocali-markuvati-pamatki-kulturnoi-spadsini-blakitnim-sitom.html>

### **Релігія**

Укрінформ. – 2025. – 23 вер. Президент і Вселенський Патріарх Варфоломій обговорили шляхи досягнення миру та розвиток церкви в Україні. – Інф.

У Постійному представництві України при ООН відбулася зустріч Президента Володимира Зеленського та Вселенського Патріарха Варфоломія. Глава держави подякував за підтримку, солідарність і постійні молитви за Україну та всіх українців. Президент окремо відзначив зусилля, яких Його Всесвятість докладає для адвокації інтересів України. Під час зустрічі обговорили деструктивний вплив російської церкви та важливість спільної протидії їй. Володимир Зеленський поінформував про захист релігійної свободи в Україні. Він зазначив, що в нашій країні немає жодних релігійних утисків.

Але водночас не має бути жодних зв'язків із державою-агресоркою. Сторони обговорили подальший розвиток церкви в Україні. Вселенський Патріарх запевнив у підтримці з боку Константинополя. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4039325-prezident-i-vselenskij-patriarh-varfolomij-obgovorili-slahi-dosagnenna-miru-rozvitok-cerkvi-v-ukraini.html>

### **Нацменшини. Закордонні українці**

Укрінформ. – 2025. – 22 вер. Сибіга зустрівся з українською громадою у Нью-Йорку та вручив відзнаки «Бурштинове серце». – Інф.

Міністр закордонних справ Андрій Сибіга 22 вересня відвідав Український інститут Америки у Нью-Йорку, де відбувся урочистий захід за участю української громади США та захисників України, які проходять реабілітацію на території Штатів. Глава МЗС відзначив високу активність української громади в Нью-Йорку, попри всі виклики, і назвав спільноту «епіцентром українського життя» за кордоном. Андрій Сибіга вручив відзнаки «Бурштинове серце» за вагомий внесок у підтримку України на міжнародній арені директору Українського музею Пітеру Дорошенку, членкині Співки народних майстрів України Софійці Зелік і речнику Українського конгресу Америки Андрію Добрянському. Український інститут Америки є культурним та освітнім центром, що зберігає українську спадщину, популяризує мистецтво та літературу України, а також об'єднує українців і друзів України у США вже понад 70 років. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4039225-sibiga-zustrivsa-z-ukrainskou-gromadou-u-nujorku-ta-vruciv-vidznaki-burstinove-serce.html>

Укрінформ. – 2025. – 22 вер. У Відні пройшла українсько-австрійська виставка «Між домівками». – Інф.

У столиці Австрії пройшла українсько-австрійська художня виставка «Між домівками», яка об'єднала митців з двох країн у дослідженні міграції, ідентичності та інтеграції. Експозиція відбувалася з 18 по 21 вересня в мистецькому просторі «Das LOT Brotfabrik» у рамках великого щорічного фестивалю «Улюблена осінь» (VORITE FALL) у Відні. Проєкт під кураторством Яни Гринів та Олафа Остена об'єднав митців з України та Австрії з досвідом переміщення та продемонстрував виклики, так і успіхи переселення, з ціллю – сприяння міжкультурного діалогу. Виставка містила роботи Олафа Остена, Іди Остен, Олі Федорової, Поліни Макарової та Зої Лактіонової. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4039144-u-vidni-projsla-ukrainskoavstrijska-vistavka-miz-domivkami.html>

Укрінформ. – 2025. – 23 вер. В Уельсі відбувся фестиваль українського кіно та культури. – Інф.

У столиці Уельсу, Кардіффі, нещодавно відбувся Другий фестиваль української культури та кіно. Захід, що пройшов за участі посольства України у Великій Британії, мав на меті популяризацію українського мистецтва та нагадав

про боротьбу України за свою свободу. На фестивалі показали п'ять стрічок: документальний фільм «Очі: Легенда Карпат», німий фільм «Людина з кіноапаратом» 1929 року, стрічка «Маріуполь», фільм «Тарас. Повернення» та документальний фільм «Битва за Київ». Організаторами фестивалю виступили Senedd4Ukraine, British Council Wales, Chapter Arts Centre та «ПТАХ – Український кінофестиваль у Великій Британії». Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4039408-v-uelsi-vidbuvsja-festival-ukrainskogo-kino-ta-kulturi.html>

Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 22 вер. Особисті речі та життєві історії: у Сент-Ендрюсі відкрили виставку про українців у Шотландії. – Резніченко В.; Укрінформ. – 2025. – 22 вер. У Шотландії відкрили виставку «Нерозривні нитки» про життя українських біженців. – Інф.

У місті Сент-Ендрюс (Шотландія) відкрилася виставка «Нерозривні нитки», присвячена історіям українців, змушених залишити свої домівки через війну. Про це повідомило Консульство України в Единбурзі. Експозиція розташована в Музеї та саду спадщини Сент-Ендрюса і триватиме до 18 січня 2026 року. Вона знайомить відвідувачів із вісьмома історіями українців, що оселилися у Шотландії після початку війни. Центральними експонатами стали особисті речі переселенців. Проєкт реалізували британки Саманта Волкер і Наташа Л'ю спільно з українськими авторами та митцями. За словами координаторів, виставка має на меті підтримати культурний і мовний зв'язок українців за кордоном із рідною країною, а також привернути увагу міжнародної аудиторії до наслідків війни. Виставка не обмежується лише матеріальними експонатами. Її автори використовують фотографії, відео та аудіозаписи, які відображають особисті переживання переселенців. Докладно:

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/osobisti-rechi-ta-zhittjevi-istoriji-u-sent-endrjusi-vidkrili-vistavku-pro-ukrajintsi-v-u-shotlandiji.html>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4039086-u-sotlandii-vidkrili-vistavku-nerozrivni-nitki-pro-zitta-ukrainskih-bizenciv.html>

\*\*\*

Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 22 вер. Книгу Вірджинії Вулф, яка вважалася втраченою, видадуть у США. – Наріжна В.

Книга британської письменниці Вірджинії Вулф, яку понад століття вважали втраченою, вийде друком у США 7 жовтня. Видавництво Princeton University Press опублікує збірку «Життя Вайолет» / «The Life of Violet», створену ще у 1907 році. Рукопис знайшла професорка Урміла Сешагірі під час дослідження автобіографічного есе Вулф «Ескіз минулого» / «A Sketch of the Past». Архів із документами зберігався в Лонгліт-Гаус у графстві Вілтшир, де й виявили тексти, що вважалися втраченими. Докладно:

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/knihu-virdzhiniji-vulf-jaka-vvazhalasja-vtrachenoju-vidadut-u-ssha.html>

Випуск підготувала Рудіч О. А,  
завідувачка сектору оперативного інформування  
та розповсюдження інформації Інформцентру з питань культури та мистецтва;  
тел.: 425-23-26  
електронна адреса: [infocenter@nplu.org](mailto:infocenter@nplu.org)  
[info\\_nplu@ua.fm](mailto:info_nplu@ua.fm)